



Działanie 6.18 Rozwój usług społecznych, w tym świadczonych w społeczności lokalnej

- typ 1, 2, 4

Nabór nr: FEPZ.06.18-IP.01-001/26

1. Czy można łączyć typy projektu? Tzn. typ 1 (CUS) z typem 3 (mieszkania)? Lub typ 2 (usługi społeczne) z typem 3 (mieszkania)?

Odpowiedź: Kiedy realizatorem projektu jest CUS, wówczas realizowany jest wyłącznie typ 1, który obejmuje swoim zakresem również usługi opiekuńcze i asystenckie oraz mieszkania, zgodnie z zakresem interwencji EFS+ wskazanym w kryterium specyficznym dopuszczalności nr 7. Jeśli realizatorem projektu jest inny podmiot np. OPS czy PCPR lub Wnioskodawca realizuje projekt sam, wówczas może łączyć typ 2 i typ 4 w jednym projekcie, złożonym w odpowiedzi na nabór.

2. Czy realizując typ 1 (CUS), możemy zaplanować zakup i wdrożenie systemów RESQL w szkołach, dla których organem prowadzącym jest wnioskodawca? RESQL to system pomagający szkołom rozwiązywać problemy bullingu – przemocy rówieśniczej.

Składa się z 5 kluczowych elementów:

- 1. mobilnej aplikacji do zgłaszania incydentów**
- 2. panelu Interwenta dla wyznaczonych nauczycieli**
- 3. materiałów szkoleniowych dla uczniów, nauczycieli i rodziców**
- 4. scenariuszy lekcji wychowawczych**
- 5. zestawu pomocy interwencyjnej, psychologicznej i prawnej dla nauczycieli.**

Za pomocą aplikacji uczniowie anonimowo zgłaszają przypadki przemocy rówieśniczej, a interwent, odbierając wiadomość, ma okazję dopytania o szczegóły i podjęcia odpowiednich działań. Zespół RESQL pomaga szkołom we wdrożeniu programu i tworzeniu przyjaznego środowiska dla wszystkich uczniów.

Więc na stronie: <https://resql.pl/>

Wsparcie w ramach CUS skierowane jest do różnych grup docelowych, w tym osób doświadczających przemocy, dlatego wydaje mi się, że system RESQL jest dobrym rozwiązaniem.

Jednocześnie, przyjmując, że zgodzicie się Państwo ze mną, we wniosku aplikacyjnym znalazłby się wskaźnik własny, np. „Liczba placówek systemu oświaty, w których wdrożono system RESQL”.

Odpowiedź: Realizacja działań polegających na wdrożeniu rozwiązań wspierających przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej nie może być rozważana w ramach typu projektu 1, ponieważ planowane działania (objęcie wsparciem placówek systemu oświaty) nie będzie stanowił element usług społecznych dostarczanych lub koordynowanych przez centrum usług społecznych, wpisujących się w zakres interwencji EFS+. Szkoły nie są podmiotem wskazanym w kryterium specyficznym dopuszczalności nr 1.

Jednocześnie należy podkreślić, że wsparcie w ramach typu 1 nie może mieć charakteru wyłącznie edukacyjnego ani polegać jedynie na zakupie i wdrożeniu narzędzia informatycznego na potrzeby placówek systemu oświaty. Planowane działania muszą być ukierunkowane na świadczenie usług społecznych (zgodnie z definicją wskazaną w obowiązujących Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027) na rzecz osób wskazanych w grupie docelowej, w tym działań interwencyjnych, profilaktycznych oraz wspierających (np. psychologicznych, pedagogicznych, prawnych), realizowanych w środowisku lokalnym.

Wsparcie w projekcie skierowane jest do określonych grup docelowych i zgodnych z zakresem interwencji EFS+, przemoc rówieśnicza nie wpisuje się w zakres interwencji, a uczniowie szkół nie są bezpośrednią grupą docelową zgodnie z kryterium specyficznym dopuszczalności nr 1. Należy również pamiętać, iż wsparcie realizowane przez CUS powinno wynikać z Programu Usług Społecznych.

3. **Proszę o potwierdzenie, że całość wsparcia określona w typie 2 (usługi społeczne) może być realizowana również w typie 1 (CUS) – na co wskazują zapisy dotyczące grupy docelowej w poszczególnych typach wsparcia (Dla projektów realizujących 1 typ projektu grupę docelową dodatkowo, oprócz osób wskazanych w pkt 1 mogą stanowić)**

Odpowiedź: Zakres usług, które mogą być realizowane w ramach typu projektu 1, nie jest określony w Regulaminie naboru w formie zamkniętego katalogu. Wynika on z **modelu funkcjonowania centrum usług społecznych**, określonego w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz z **zakresu interwencji EFS+**, wskazanego w dokumentach programowych i wytycznych. Wsparcie w ramach typu 2 dotyczy osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność oraz opiekunów faktycznych/nieformalnych jako element usług opiekuńczych/asystenckich. Kryterium specyficzne dopuszczalności nr 7 wskazuje, iż w ramach typu 1 Wnioskodawca obligatoryjnie realizuje usługi opiekuńcze i/lub asystenckie dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i/lub osób potrzebujących usług

asystenckich. Natomiast druga usługa realizowana przez CUS wynikająca z Programu Usług Społecznych musi wpisywać się w zakres interwencji EFS+, którym jest m.in. wsparcie rodziny i pieczy zastępczej, która nie jest możliwa do realizacji w ramach typu 2 czy 4.

4. Nawiązując do zapisów Regulaminu dotyczących działań możliwych do realizacji w ramach typu 2 (i mam nadzieję 1 również):

h) upowszechniania transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności wtedy, gdy będzie ona konieczna do zapewnienia dostępu do innej usługi mającej na celu zaspokajanie ich aktualnych potrzeb (społecznych czy zdrowotnych):

a) proszę o potwierdzenie, że usługi door-to-door rozumiane są jako transport indywidualny, do miejsc wskazanych przez uczestników projektu (uczestników objętych usługami opiekuńczymi, asystenckimi lub zdrowotnymi), jako element kompleksowego wsparcia. Uczestnicy mogą wykorzystać ten transport np. do lekarza, sklepu, na cmentarz, do urzędu.

Nie jest to dowóz wyłącznie do miejsc realizacji wsparcia;

b) proszę o potwierdzenie, że w kontekście usługi transportu indywidualnego musimy wybrać najlepszą opcję – tj. albo zakup/leasing auta + zatrudnienie kierowcy lub zlecenie usługi transportu, w zależności od możliwości gminy i lokalnego rynku;

c) czy dowóz uczestników do miejsc realizacji wsparcia traktowany będzie przez Państwa jako usługa (transport indywidualny) czy jako element niezbędny do realizacji usługi (ale nie usługa). Jest to istotne w kontekście wymogów regulaminu dot. procentowego udziału poszczególnych elementów wniosku w budżecie.

Odpowiedź: Zgodnie z zapisami Regulaminu naboru, usługa transportu indywidualnego typu door-to-door, o której mowa w pkt 2.1.2 lit. H), może być realizowana jako **element zapewniający dostęp uczestników projektu do innych usług społecznych lub zdrowotnych**, w szczególności w sytuacjach, gdy bariera mobilności uniemożliwia skorzystanie z tego wsparcia.

Ad a) Usługa transportu typu door-to-door rozumiana jest jako **transport indywidualny, dostosowany do potrzeb osób wymagających wsparcia w zakresie mobilności**, realizowany w celu umożliwienia dostępu do innych form wsparcia. Może ona obejmować dowóz do miejsc, w których uczestnik projektu zaspokaja swoje aktualne potrzeby społeczne lub zdrowotne (np. placówki ochrony zdrowia, urzędy, miejsca realizacji usług społecznych), o ile jest to uzasadnione celami projektu i potrzebami uczestników.

Jednocześnie należy podkreślić, że transport typu door-to-door **nie stanowi samodzielnej usługi**, lecz element kompleksowego wsparcia, którego zasadniczym celem jest umożliwienie korzystania z innych usług (opiekuńczych, asystenckich) objętych projektem.

Ad b) Sposób organizacji usługi transportu (np. zakup lub leasing pojazdu wraz z zatrudnieniem kierowcy lub zlecenie usługi podmiotowi zewnętrznemu) powinien być **uzasadniony potrzebami projektu, możliwościami organizacyjnymi beneficjenta oraz uwarunkowaniami lokalnego rynku**, a także spełniać zasady racjonalności, efektywności i gospodarności wydatków.

Jednocześnie należy pamiętać, iż pojazdy zakupione w projekcie nie mogą być zasilane paliwami kopalnymi takimi jak ropa/benzyna/gaz.

Ostateczny wybór rozwiązania podlega ocenie na etapie weryfikacji wniosku o dofinansowanie.

Ad c) Dowóz uczestników projektu do miejsc realizacji wsparcia może być traktowany:

- door to door nie jest stricte dowozem uczestników na zajęcia. Jest to rodzaj dodatkowej usługi dla uczestnika objętego wsparciem w projekcie w postaci usług opiekuńczych czy asystenckich. Transport uczestników na zajęcia np. w Dziennym Domu Pobytu, Klubie Seniora czy na inne zajęcia realizowane w projekcie jest również możliwy po przedstawieniu uzasadnienia i odpowiedniej metodologii wydatku. Zwrot kosztów dojazdu uczestników projektu został wskazany w załączniku nr 12 Katalog standardu i cen rynkowych towarów i usług dla programu FEPZ 2021–2027 do Regulaminu wyboru projektów.
- jako **element niezbędny do realizacji innej usługi**, jeżeli pełni wyłącznie funkcję pomocniczą wobec zasadniczych działań projektowych.

Sposób kwalifikacji transportu w projekcie powinien wynikać z jego roli w logice projektu oraz mieć odzwierciedlenie w opisie działań i budżecie. Ocena poprawności przypisania wydatków następuje na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

5. **Chciałabym dopytać o jedną kwestię – napisaliście Państwo: *Sposób organizacji usługi transportu (np. zakup lub leasing pojazdu wraz z zatrudnieniem kierowcy lub zlecenie usługi podmiotowi zewnętrznemu) powinien być uzasadniony potrzebami projektu, możliwościami organizacyjnymi beneficjenta oraz uwarunkowaniami lokalnego rynku, a także spełniać zasady racjonalności, efektywności i gospodarności wydatków. Jednocześnie należy pamiętać, iż pojazdy zakupione w projekcie nie mogą być zasilane paliwami kopalnymi takimi jak ropa/benzyna/gaz. Ostateczny wybór rozwiązania podlega ocenie na etapie weryfikacji wniosku o dofinansowanie.* – niniejsze jest zgodne z zapisami Wytocznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027, Podrozdział 2.4. Cross-**

financing. Jest to jednak zbyt duże uogólnienie, ponieważ, zgodnie z pkt. 6, ppkt c: (CF dotyczy wyłącznie:) *zakupu mebli, sprzętu i pojazdów, z wyjątkiem sytuacji, gdy:*

i) zakupy te zostaną amortyzowane w całości w okresie realizacji projektu, z zastrzeżeniem podrozdziału 3.7, lub

ii) beneficjent udowodni, że zakup będzie najbardziej opłacalną opcją, tj. wymaga mniejszych nakładów finansowych niż inne opcje, np. najem lub leasing, ale jednocześnie jest odpowiedni do osiągnięcia celu projektu; przy porównywaniu kosztów finansowych związanych z różnymi opcjami, ocena powinna opierać się na przedmiotach o podobnych cechach; uzasadnienie zakupu jako najbardziej opłacalnej opcji powinno wynikać z zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie projektu, lub

iii) zakupy te są konieczne dla osiągnięcia celów projektu (np. doposażenie pracowni naukowych); uzasadnienie konieczności tych zakupów powinno wynikać z zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie projektu (za niezasadny należy uznać zakup sprzętu dokonanego w celu wspomagania procesu wdrażania projektu, np. zakup komputerów na potrzeby szkolenia osób bezrobotnych).

Warunki z tiretów i-iii są rozłączne, co oznacza, że w przypadku spełnienia któregokolwiek z nich, zakup mebli, sprzętu i pojazdów może być kwalifikowalny w ramach EFS+ poza cross-financingiem. Zakup mebli, sprzętu i pojazdów niespełniający żadnego z warunków wskazanych w tirecie i-iii stanowi cross-financing.

Rozumiem więc, że jeśli w naszym projekcie spełniony zostanie min. jeden z warunków wskazanych powyżej to zakup pojazdu nie będzie stanowił CF, tym samym nie dotyczy go zapis „nie mogą być zasilane paliwami kopalnymi takimi jak ropa/benzyna/gaz.”.

Odpowiedź: Organizator konkursu dopuszcza możliwość zakupu pojazdów elektrycznych. Proszę jednak pamiętać, że na etapie oceny projektu taki wydatek poddawany jest ocenie pod kątem racjonalności, efektywności i gospodarności. Ponadto oceniający w trakcie oceny dokonują analizy zakupu pojazdu w stosunku do najmu długoterminowego czy leasingu. Ostateczny wybór rozwiązania będzie podlegał ocenie na etapie weryfikacji wniosku o dofinansowanie na podstawie jego założeń, analiz i uzasadnień.

6. Zgodnie z zapisami Regulaminu i Wytycznych: 4. Możliwe jest finansowanie działań umożliwiających pozostanie osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej, pozwalające tym osobom na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działania

zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo tych osób takie jak np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania (mieszkania adaptowalne), sfinansowanie tworzenia i rozwoju wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność tych osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad tymi osobami), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu, usługi dowożenia posiłków, usługi transportu indywidualnego. Tego rodzaju działania realizowane są jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS+ lub w ramach crossfinancingu.

a) proszę o informacje, czy w zakresie „usługi dowożenia posiłków” możliwe jest w projekcie zaplanowanie kosztów zarówno zakupu posiłków, jak i ich dowozu? Jest to element kompleksowego wsparcia uczestnika.

b) jeśli odpowiedź na powyższe brzmi „nie” i możliwy jest wyłącznie dowóz posiłków, to czy koszt zakupu posiłku może stanowić wkład własny w projekcie?

Dotyczy typów 1 i 2.

Odpowiedź: Zgodnie z zapisami Regulaminu naboru oraz Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków EFS+, działania takie jak usługi dowożenia posiłków mogą być realizowane **wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług opiekuńczych lub asystenckich**, służących umożliwieniu osobom z niepełnosprawnościami oraz osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu pozostania w społeczności lokalnej.

Ad a) W ramach projektu możliwe jest finansowanie **usługi dowożenia posiłków**, rozumianej jako działanie organizacyjne i logistyczne umożliwiające uczestnikom projektu zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, o ile jest ono niezbędne z punktu widzenia celów projektu oraz potrzeb uczestników.

Jednocześnie należy podkreślić, że **kwalifikowalny może być koszt usługi dowozu**, natomiast **koszt zakupu samych posiłków (świadczenie rzeczowe)** co do zasady **nie stanowi wydatku kwalifikowalnego w ramach EFS+**, o ile nie wynika to wprost z odrębnych zapisów regulaminu lub wytycznych.

Ad b) Koszt zakupu posiłków może zostać ujęty jako **wkład własny w projekcie**, pod warunkiem że:

- pozostaje w bezpośrednim związku z realizowanymi usługami opiekuńczymi lub asystenckimi,

- jest niezbędny do osiągnięcia celów projektu,
- został prawidłowo wykazany i udokumentowany zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie naboru oraz Wytycznych.

Ostateczna ocena kwalifikowalności poszczególnych wydatków, w tym ich przypisania do kosztów projektu lub wkładu własnego, dokonywana jest na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

7. Czy wkładem własnym w projekcie mogą być zasiłki otrzymywane przez uczestników projektu w trakcie jego realizacji? (inne niż 500+ i 300+). Dotyczy typów 1, 2 i 3.

Odpowiedź: Należy odróżnić zasiłki i świadczenia pieniężne przysługujące uczestnikom na podstawie odrębnych przepisów od **wpłat wnoszonych przez uczestników projektu jako odpłatności za usługi świadczone w ramach projektu.**

Wpłaty uczestników mogą stanowić wkład własny, o ile:

- wynikają bezpośrednio z udziału w projekcie,
- stanowią odpłatność za usługę realizowaną w ramach projektu,
- są ponoszone na rzecz projektu i pozostają pod kontrolą beneficjenta,
- zostały przewidziane w dokumentacji naborowej oraz prawidłowo ujęte w budżecie projektu.

Zasiłki i inne świadczenia otrzymywane przez uczestników projektu, jako świadczenia niezależne od udziału w projekcie i niewnoszone przez niego na jego realizację mogą stanowić wkład własny pod warunkiem, że są **powiązane z realizacją projektu (z usługami realizowanymi na rzecz uczestnika).**

8. Czy możliwa jest w realizacji w projekcie usług złotej rączki jako element kompleksowego wsparcia? Dotyczy typów 1 i 2.

9. Czy możliwa jest realizacja w projekcie usług kosmetycznych/ fryzjerskich dla osób zależnych, które nie mogą samodzielnie o siebie zadbać? Chodzi wyłącznie o pielęgnację, a nie usługi upiększające (np. manikure, ale nie przedłużanie paznokcie; mycie/podcięcie włosów dla osób leżących, ale nie upięcia itd.). Chodzi o poprawę funkcjonowania osób zależnych (w tym chorych, leżących, niesamodzielnych) – jako element kompleksowego wsparcia. Dotyczy typów 1 i 2.

10. Czy możliwa jest realizacja w projekcie usług podologicznych, jako element usług zdrowotnych? Byłby to element kompleksowego wsparcia dla osób, które są odbiorcami usług opiekuńczych lub asystenckich. Dotyczy typów 1 i 2.

11. Czy w ramach projektu (typ 1) możliwa jest realizacja form integrujących rodziny w postaci jednodniowych wyjazdów?
12. Czy w ramach typu 1 możliwe jest utworzenie sali integracji sensorycznej i przeszkolenie z SI kadry bądź zlecenie realizacji działań w utworzonej sali?
13. Czy w ramach typu 1 możliwe jest przeszkolenie kadry oraz zakup systemu biofeedback?
14. Czy możliwe jest w projekcie (typ 1 i 2) zaplanowanie usługi fizjoterapii, jako np. specjalistyczna usługa w miejscu zamieszkania?
15. Czy w ramach typu 1, gdzie grupą docelową są osoby starsze, możemy zaplanować jednodniowe wyjazdy dla seniorów? Takie działania mają charakter integrujący i aktywizujący.
16. Czy w ramach typu 1 (CUS) możliwe jest zapewnienie usługi tłumacza języka migowego, np. w postaci kilku godzin miesięcznie do wykorzystania zgodnie z potrzebami?
17. Czy w ramach typu 1 (CUS) możliwe jest zapewnienie usługi mobilnego konsultanta snu, jako element kompleksowego wsparcia?

Odpowiedź dla pytań 8-17: Zgodnie z Regulaminem naboru, SzOOP FEPZ oraz Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków EFS+, w ramach projektów możliwa jest realizacja różnych form wsparcia, pod warunkiem że:

- mają one charakter usług społecznych lub usług wspierających,
- są elementem kompleksowego wsparcia uczestników projektu,
- pozostają w bezpośrednim związku z potrzebami grupy docelowej,
- służą utrzymaniu lub poprawie samodzielności, funkcjonowania lub jakości życia uczestników,
- nie mają charakteru rekreacyjnego, upiększającego lub komercyjnego,
- oraz wpisują się w model zdeinstytucjonalizowanych usług świadczonych w środowisku lokalnym.

W projektach typu 1 dodatkowo kluczowe znaczenie ma, aby działania:

- były realizowane lub koordynowane przez CUS,
- wpisywały się w jego funkcję organizowania i integrowania usług społecznych na poziomie lokalnym.

Co może być dopuszczalne, jeśli spełnia warunki:

- drobne usługi techniczne („złota ręczka”) - jeśli służą utrzymaniu samodzielności i bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania,

- usługi pielęgnacyjne (fryzjerskie, kosmetyczne) - jeśli mają charakter higieniczno-opiekuńczy, a nie estetyczny (jako usługa opiekuńcza)
- usługi podologiczne, fizjoterapia - jako element wsparcia funkcjonalnego, nie leczenia sensu stricto (jako usługa opiekuńcza lub specjalistyczna usługa opiekuńcza)
- działania integrujące (wyjazdy jednodniowe) - jeśli są narzędziem pracy socjalnej, integracji lub aktywizacji społecznej, a nie celem samym w sobie, dodatkowo do innych usług realizowalnych w projekcie jako zapewnienie kontaktów z otoczeniem
- działania specjalistyczne (SI, biofeedback) - jeśli są uzasadnione potrzebami grupy i wpisane w model usług CUS. Działania nie mogą mieć charakteru usług zdrowotnych. Szkolenie kadry jest możliwe tylko i wyłącznie na zasadach zgodnych z Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 tj: koszty związane z **podnoszeniem kwalifikacji zawodowych personelu projektu** mogą być kwalifikowalne, o ile zostały uwzględnione w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu **jako niezbędne dla prawidłowej realizacji projektu**. W ramach naboru jedynie w ramach typu 2e możliwe jest wsparcie dla osób wykonujących usługi opiekuńcze/asystenckie w postaci m.in. szkoleń, konsultacji, spotkań informacyjnych. Zakup systemu jest kwalifikowalny pod warunkiem, iż jest on racjonalny i niezbędny do realizacji projektu.
- usługa tłumacza języka migowego - jeśli jest niezbędna do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami komunikacyjnymi dostępu do usług społecznych realizowanych przez CUS i lub do udziału w działaniach projektowych w ramach pozostałych typów projektu;
- usługa mobilnego konsultanta snu - jeśli stanowi element wsparcia funkcjonalnego lub edukacyjnego dla osób niesamodzielnych, ich opiekunów lub rodzin, a jej celem jest poprawa codziennego funkcjonowania, a nie świadczenie usług medycznych.
- Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania obejmują usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności i wykonywane są przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Należy pamiętać, iż tego rodzaju usługi są świadczone obok usług opiekuńczych jako kompleksowe wsparcie uczestnika. Wydatek kwalifikowalny stanowią specjalistyczne usługi opiekuńcze udzielane na podstawie rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, w formie m.in. pielęgnacji jako wspierania procesu leczenia, rehabilitacji fizycznej i usprawniania zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii.

Co nie powinno być realizowane:

- działania o charakterze rekreacyjnym, turystycznym lub upiększającym,
- usługi oderwane od potrzeb wynikających z niesamodzielności lub zagrożenia wykluczeniem,
- tworzenie infrastruktury lub zakup sprzętu bez powiązania z usługą,
- świadczenia o charakterze stricte zdrowotnym wymagające finansowania w ramach systemu ochrony zdrowia

Podsumowując, o dopuszczalności realizacji danej formy wsparcia decyduje nie jej nazwa, lecz jej funkcja w projekcie oraz związek z celem interwencji EFS+ i potrzebami grupy docelowej.

Ocena dopuszczalności poszczególnych form wsparcia dokonywana jest każdorazowo w kontekście całości projektu, jego celów, grupy docelowej oraz roli danej usługi w logice interwencji.

18. W ramach typu 1, zgodnie z Ustawą, musi powstać zespół do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w skład którego wchodzi „stara” kadra merytoryczna z OPS. Zespołem kieruje organizator pomocy społecznej (stanowisko, którego w OPS nie było). Proszę o potwierdzenie, że poza KIPUS, OUS i OSL, wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie jest też wynagrodzenie organizatora pomocy społecznej lub (jeśli ma to być osoba wybrana spośród dotychczas pracujących w OPS) dodatek do wynagrodzenia dla tej osoby, ze względu na zwiększenie zakresu obowiązków zgodnie z art. 31 Ustawy o CUS.

Odpowiedź: Zgodnie z zapisami Regulaminu wyboru projektu cz. 5.3.4 Wytyczne do realizacji projektów pkt 7. w projekcie **nie mogą być finansowane w ramach CUS koszty związane z zatrudnieniem pracowników socjalnych lub innych pracowników realizujących zadania zespołu do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej**, którzy nie zostali oddelegowani lub przeniesieni do realizacji usług przez CUS. W ramach projektu **kwalifikowalne są wyłącznie wynagrodzenia osób zatrudnionych w ramach zespołu do spraw organizowania usług społecznych**, tj. KIPUS, OUS, OSL.

19. Proszę o potwierdzenie, że w ramach typu 1 (CUS), w związku z koniecznością zatrudnienia nowej kadry, możliwe jest zaplanowanie kosztów:

- badań lekarskich i kursu BHP;
- kosztów utworzenia miejsc pracy – biurka, krzesła, komputery;
- kosztów kilometrówki dla KIPUS, analogicznie jak dla opiekunów czy asystentów

Odpowiedź: W ramach typu projektu 1 możliwe jest uwzględnienie kosztów związanych z zatrudnieniem nowej kadry, w tym kosztów badań lekarskich oraz szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, o ile koszty te powstają wyłącznie w związku z realizacją projektu i dotyczą kadry zatrudnionej na potrzeby jego realizacji.

Jednocześnie należy wskazać, że koszty badań lekarskich i szkoleń BHP, jako koszty wynikające z obowiązków pracodawcy, co do zasady powinny być ujmowane w kosztach pośrednich projektu, zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków.

Ujęcie tych kosztów w kosztach bezpośrednich wymaga każdorazowo odpowiedniego uzasadnienia i powiązania z realizacją działań merytorycznych pracowników i podlega ocenie na etapie weryfikacji wniosku o dofinansowanie.

20. Proszę o potwierdzenie, że w ramach czynności przygotowawczych do utworzenia i funkcjonowania CUS możliwe jest zaplanowanie wynagrodzeń dla pracowników CUS, tj. koordynatora indywidualnych planów usług społecznych, organizatora społeczności lokalnej oraz organizatora usług społecznych przed faktycznym rozpoczęciem funkcjonowania CUS? Powyższa możliwość wynika z zapisów ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, zgodnie z którą CUS jest odpowiedzialny za opracowywanie diagnozy potrzeb. Tym samym, aby móc zgodnie z ww. Ustawą przygotować diagnozę przez centrum, niezbędne jest zatrudnienie jego pracowników, który zobowiązani są do jej przygotowania.

Odpowiedź: Tak, w ramach typu projektu 1 możliwe jest zaplanowanie wynagrodzeń dla pracowników CUS do przygotowania lokalnej diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. W zależności od uchwały rady gminy powołującej CUS czy momentu funkcjonowania CUS (wejścia w życie uchwały), do zespołu ds. przekształcenia CUS, mogą zostać zatrudnione/oddelegowane osoby posiadające odpowiednie kompetencje do tworzenia diagnozy. Mogą to być pracownicy gminy oddelegowani do realizacji tego zadania, diagnoza może zostać zlecona podmiotowi zewnętrznemu. KIPUS, OSŁ i OUS również może zostać powołany do zespołu tworzącego diagnozę potrzeb (w zależności od uchwały), ostateczną decyzję podejmuje Wnioskodawca, mając na uwadze kwalifikacje i doświadczenie osób odpowiedzialnych za tworzenie diagnozy.

W związku z powyższym, koszty wynagrodzeń pracowników CUS/gminy zaangażowanych w działania przygotowawcze, w tym w opracowanie diagnozy, mogą stanowić **wydatki kwalifikowalne**, o ile:

- zakres wykonywanych przez nich zadań pozostaje w bezpośrednim związku z realizacją projektu,
- zatrudnienie i zakres obowiązków zostały prawidłowo opisane we wniosku o dofinansowanie,
- koszty te spełniają zasady kwalifikowalności wydatków, w szczególności racjonalności i proporcjonalności.

Należy podkreślić, że etap przygotowawczy stanowi **integralną część realizacji projektu typu 1**, a nie okres wyłączone z możliwości finansowania, przy czym ostateczna ocena zasadności i kwalifikowalności kosztów następuje na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

21. Zgodnie z Wytycznymi dot. realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021-2027 z dnia 25 czerwca 2025 r., Sekcja 4.3.1. Usługi opiekuńcze i asystenckie:

IZ RP zapewnia, że wsparcie dla usług opiekuńczych lub asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu.

Następnie w prezentacji dot. konkursu 6.18 wskazano:

Wnioskodawca w treści wniosku ma obowiązek zamieścić informacje (dane liczbowe) potwierdzające, że w wyniku realizacji projektu nastąpi zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług, a także liczby osób objętych usługami w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu tj. 2025 r.

Proszę o wyjaśnienie co w sytuacji, gdy Wnioskodawca nie świadczył usług społecznych lub asystenckich w roku 2025. Czy wówczas należy wskazać, że w 2025 r. Wnioskodawca objął "0" osób usługami opiekuńczymi lub asystenckim?

Odpowiedź: W sytuacji, gdy Wnioskodawca w roku 2025 nie świadczył usług opiekuńczych lub asystenckich, zarówno w odniesieniu do liczby miejsc świadczenia usług (nie zostały utworzone nowe miejsca stacjonarne i nie nastąpiło zwiększenie liczby opiekunów świadczących usługi), jak i liczby osób objętych tymi usługami zasadnym jest przyjęcie, że wartość wynosi „0”

22. Proszę o wyjaśnienie w jaki sposób spełnić kryterium premiujące nr 3 - Utworzenie nowych miejsc stacjonarnego świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej - w sytuacji, gdy Wnioskodawca planuje realizację wyłącznie 2 TYPU projektów.

Odpowiedź: Możliwość spełnienia kryterium nr 3: „Utworzenie nowych miejsc stacjonarnego świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej” nie wynika wyłącznie z przypisania projektu do określonego typu (1/2/4), lecz z zaplanowania w projekcie działań prowadzących do utworzenia nowych miejsc stacjonarnego świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej, rozumianych zgodnie z definicją wskaźnika Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (sztuki), wskazaną w Liście Wskaźników Kluczowych 2021-2027 – EFS+. Wskaźnik obejmuje nowo utworzone dzięki wsparciu EFS+ miejsca stacjonarnego świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej. W przypadku wsparcia istniejących wcześniej placówek świadczenia usług do wskaźnika zliczane są wyłącznie nowe miejsca utworzone dzięki wsparciu EFS+.

Zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formach stacjonarnych odbywa się poprzez tworzenie miejsc:

- a) stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego;
- b) stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego w placówkach, w których są realizowane usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej lub miejsc opieki wytchnieniowej w formie krótkookresowego pobytu.

Projekty typu 2 mogą obejmować utworzenie miejsc stacjonarnego świadczenia usług społecznych poprzez m.in.:

- dzienny dom pomocy,
- ośrodki wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (zarówno w formie pobytu dziennego jak i całodobowego), o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach nie jest większa niż 8 dla osób wskazanych w kryterium specyficznym dopuszczalności Grupy docelowej.
- utworzone miejsca świadczenia opieki wytchnieniowej w środowisku lokalnym, w formie krótkookresowego pobytu (zgodnie z warunkami wskazanymi w Wytycznych dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027 z dnia 25 czerwca 2025 r.).

Wnioskodawca realizujący wyłącznie typ 2 może zatem spełnić kryterium specyficzne jakościowe nr 3, o ile we wniosku wykaże, że w projekcie powstaną nowe miejsca stacjonarnego świadczenia usług.

Nie jest to kryterium obligatoryjne. Niespełnienie kryterium/ów specyficznych jakościowych nie skutkuje negatywną oceną projektu w rozumieniu art. 56 ust. 5 ustawy. Kryteria mają charakter fakultatywny i nie są obowiązkowe dla udziału projektu w dalszym postępowaniu.

Typ 2. Rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, m.in. w formie:

a) usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w formach środowiskowych, dziennych oraz całodobowych w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym promujących ideę wolontariatu,

e) wsparcia dla osób wykonujących usługi opiekuńcze/asystenckie w postaci m.in. szkoleń, konsultacji, spotkań informacyjnych,

f) programów rozwojowych dla opiekunów faktycznych/niefORMALNYCH sprawujących opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu poprzez m.in. wsparcie w bieżącej opiece, pomoc wytchnieniową, wsparcie w zakresie informacji i doradztwa, wsparcie zdrowotne (m.in. rehabilitacja, turnusy sanatoryjne), wsparcie psychologiczne, grupy wsparcia/samopomocowe, sąsiedzkie/lokalne banki usług opiekuńczych i rozwojowych, teleopieka, wolontariat opiekuńczy (jako element usług asystenckich/opiekuńczych),

h) upowszechniania transportu indywidualnego typu door-to-door dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności wtedy, gdy będzie ona konieczna do zapewnienia dostępu do innej usługi mającej na celu zaspokajanie ich aktualnych potrzeb (społecznych czy zdrowotnych).

Chcielibyśmy złożyć wniosek na każdy z ww punktów. Czy auto musi być elektryczne, czy może być np. hybryda, czy może być to zakup auta używanego albo auto w leasingu? (auto byłoby wykorzystywane do usług wskazanych we wniosku)? Co dokładnie oznacza finansowanie?

Odpowiedź: Usługa transportu typu door-to-door stanowi element kompleksowego wsparcia uczestników projektu i może być realizowana wyłącznie jako usługa uzupełniająca wobec innych form wsparcia (np. usług opiekuńczych lub asystenckich).

Sposób organizacji transportu (np. zakup, leasing pojazdu, zlecenie usługi podmiotowi zewnętrznemu) powinien być uzasadniony potrzebami projektu, możliwościami organizacyjnymi Wnioskodawcy oraz zasadami racjonalności, efektywności i gospodarności wydatków.

Jednocześnie przypominamy, iż pojazdy finansowane w ramach projektu nie mogą być zasilane paliwami kopalnymi, takimi jak ropa, benzyna lub gaz.

Oznacza to, że w ramach projektu możliwe jest finansowanie pojazdów spełniających powyższy warunek, w szczególności pojazdów elektrycznych lub innych pojazdów niewykorzystujących paliw kopalnych.

Dopuszczalność zakupu pojazdu nowego, używanego lub finansowania w formie leasingu podlega każdorazowo ocenie w kontekście obowiązujących wytycznych oraz zasad kwalifikowalności wydatków.

Pojazd musi być wykorzystywany wyłącznie na potrzeby realizacji usług świadczonych na rzecz uczestników projektu.

Ostateczna ocena zasadności i kwalifikowalności wydatku następuje na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

23. Czy budżet rozpisuje się na każdy rok odrębnie? Jak wygląda wtedy otrzymane dofinansowanie - czy środki są przebrane w całości na początku projektu, czy będą przelewane w transzach na każdy rok?

Odpowiedź: Budżet projektu należy opracować zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym, z uwzględnieniem planowanych wydatków w poszczególnych okresach realizacji projektu.

Dofinansowanie nie jest przekazywane jednorazowo na początku realizacji projektu. Środki wypłacane są w formie transz, na podstawie przyjętego harmonogramu płatności i zatwierdzonych wniosków o płatność, zgodnie z postępowaniem realizacji projektu oraz zapisami umowy o dofinansowanie.

24. Czy dobrze rozumiem, jeśli dochody stowarzyszenia za ostatni rok wyniosły około 120 tys, to możemy wnioskować o 300 tys - po 100 tys na każdy rok? (36 mcy)?

Odpowiedź: Zgodnie z kryterium „Zdolność finansowa”, Wnioskodawca zobowiązany jest wykazać, że jego obrót za ostatni zatwierdzony rok jest równy lub wyższy od średnich rocznych wydatków w projekcie.

W przypadku projektu trwającego 36 miesięcy, średnie roczne wydatki obliczane są według wzoru:

wartość projektu ogółem / liczba miesięcy realizacji × 12 miesięcy.

Przy wartości projektu wynoszącej 300 000 zł i okresie realizacji 36 miesięcy, średnie roczne wydatki wynoszą ok. 100 000 zł.

Oznacza to, że Wnioskodawca powinien wykazać obrót na poziomie co najmniej 100 000 zł w ostatnim zatwierdzonym roku.

Jeżeli obrót Wnioskodawcy wyniósł ok. 120 000 zł, spełnia on minimalny warunek w zakresie zdolności finansowej, przy założeniu prawidłowego wykazania danych we wniosku o dofinansowanie oraz spełnienia pozostałych kryteriów wyboru projektów.

Jednocześnie podkreślamy, że spełnienie kryterium „Zdolność finansowa” nie stanowi gwarancji uzyskania dofinansowania.

25. W jaki sposób będzie badany obrót Wnioskodawcy będącego związkiem wyznaniowym, który nie składa sprawozdań finansowych? Czy wystarczy księga przychodów i rozchodów?

Odpowiedź: O wybór projektu do dofinansowania w sposób konkurencyjny w ramach naboru mogą ubiegać się następujące typy Wnioskodawców:

- JST, ich związki, porozumienia, stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST,
- organizacje społeczeństwa obywatelskiego i podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność statutową lub gospodarczą w obszarze usług społecznych użyteczności publicznej,
- podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, **statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.**

W sekcji dotyczącej spełnienia kryterium „Zdolność finansowa” należy wskazać wysokość osiągniętych przychodów za ostatni zamknięty i zatwierdzony rok kalendarzowy oraz określić, na podstawie jakich dokumentów dane te zostały ustalone. Obrót wskazany w tej części wniosku o dofinansowanie musi być równy lub wyższy niż średnie roczne wydatki w projekcie.

W przypadku związku wyznaniowego, który nie sporządza sprawozdań finansowych na podstawie ustawy o rachunkowości, dane dotyczące obrotu mogą zostać wskazane w oparciu o prowadzoną dokumentację finansową zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, np. księgę przychodów i rozchodów lub inną ewidencję przychodów.

26. Czy spełnienie kryterium będzie zapewnione w sytuacji, gdy Wnioskodawca posiada na terenie województwa zachodniopomorskiego oddział ujawniony w KRS (oczywiście zarejestrowany co najmniej 1 rok przed dniem złożenia wniosku)?

Odpowiedź: Tak, spełnienie przedmiotowego kryterium będzie zapewnione w sytuacji, gdy Wnioskodawca posiada na terenie województwa zachodniopomorskiego oddział ujawniony w

Krajowym Rejestrze Sądowym, zarejestrowany co najmniej na 1 rok przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie. Informacje te należy zawrzeć we wniosku o dofinansowanie.

27. Czy kryterium to dotyczy wyłącznie Wnioskodawcy, tj. nie jest wymagane jego spełnienie przez Partnera/Partnerów w projekcie? Z naszej interpretacji wynika, że warunek odnosi się wyłącznie do Wnioskodawcy, a Partner nie musi go spełniać - bardzo prosimy o potwierdzenie.

Odpowiedź: Kryterium specyficzne dopuszczające nr 2 dotyczy wyłącznie Wnioskodawcy. Nie jest wymagane jego spełnienie przez Partnera/Partnerów projektu. Tym samym, Partner nie musi posiadać siedziby, oddziału ani miejsca wykonywania działalności na terenie województwa zachodniopomorskiego przez wskazany okres.

